

Bukowina

Видання громадської організації
«Чернівецьке обласне Товариство польської
культури ім. Адама Міцкевича»

Nr 227-228 (808-809)

Luty-marzec 2026 r.
Ukazuje się od 30 lipca 1883 roku

Pismo społeczne, gospodarcze i literacko-kulturalne

Marzec to miesiąc pamięci i hołdu dla wielkiego ukraińskiego poety narodowego, malarza, przedstawiciela romantyzmu, działacza politycznego, Bohatera narodowego Ukrainy TARASA SZEWCZENKI (1814-1861).

Był członkiem Bractwa Cyryla i Metodego oraz akademikiem Akademii Sztuk Pięknych w Petersburgu. W roku 1847 został skazany politycznie za pisanie w języku ukraińskim i promowanie niepodległości Ukrainy.

Utwory Szewczenki tłumaczyli na język polski Leonard Sowiński, Stefan Żeromski, Leo Belmont, Jerzy Jędrzejewicz, Jarosław Iwaszkiewicz, Włodzimierz Słobodnik i wielu innych.

TESTAMENT

Kiedy umrę, prochy moje
Złóćcie na mogile,
Pośród stepu szerokiego,
W Ukrainie miłej:
Niechaj widzę łany, pola,
Dnieprowe urwiska,
Niechaj słyszę, jak Dniepr huczy,
Wre i pianą ciska!
A gdy spłynię z Ukrainy
Ku morzu krew wroga, —
Wszystko rzucę i polecę
Do samego Boga
Na modlitwy. A póki co —
Nie uznaję Boga!
Pochowajcie i wstawajcie,
Pozrywajcie pęta,
Niechaj wraź krew skropiona
Wstanie wolność święta!
A wówczas mnie w tej rodzinie
Wielkiej, wolnej, nowej,
Chciejcie wspomnieć choć cichemi,
Lecz dobrimi słowy.

1845.25.XII.
Perejstaw.

W TRZYNASTE LATO...

W trzynaste lato szło mi życie,
Gdym pasał owce wedle wsi.
Czy Bóg sam jaśniał w nieba szczycie,
Czy jam śnił szczęścia cud w zachwycie,
Jak tylko dusza dziecka śni —
Tak błogo było mi w te dni,
Jakgdybym pasał trzodę Boga.

Zwotują już i na południe,
A ja w burzanach, paląc chrust,
O domu Boga marzę cudnie...
Zwidują mi się raje złudnie,
Modlitwa sama płynie z ust!
Igrają owce pośród bruzd,
Łagodnie świeci oko Boga...

Czy z piekiel trysła struga wrąca,
By prędko zwarzyć ten mój raj,
Czy też jarząca żagiew stońca
Spaliła rajski sen bez końca —
Zczerniało sioło, step i gaj,
Zbladł nawet niebios siny kraj,
I już nie śniłem chwały Boga!

Spojrzatem. Owce, wełny wiechy —
A ja ni owcy nie mam tam...

Posłałem wzrok na złote strzechy —
Bóg nie dał piędzi, jak za grzechy...
W calutkim świecie jestem sam...
Załkałem, myśląc o tem... Łkam
I na głos żałę się na Boga...

A tam, przy drodze gdzieś, dziewczyna,
Ukryta pośród smukłych traw,
Konopie czy też len dożyła,
Pod sierp ostatnią naręcz zgina,
A kładąc suszyć ją nad staw,
Płynącą zkądś z burzanów ław
Zastłszy skargę mą na Boga.

Podeszła do mnie uśmiechnięta
Jak ten na łanie maku kwiat.
Całuje w usta... Pachnie mięta...
Dziewczyna zgania mę jagnięta —
Choć one cudze, patrzę rad
I myślę „mój ten cały świat...»
I w sobie samym czuję Boga.

Dzieciństwa!... Jednak, kiedy wspomnę,
To taki mię ogarnia smęt,
Że ja, pachole to bezdomne,
Nie orzę dzisiaj skiby skromnej,
Że nie umarłem jako pęd —
Nie znając chimerycznych pęt
I nie przekławszy ludzi, Boga...

MIJAJĄ DNI MIJAJĄ NOCE...

Mijają dni, mijają noce
I mija lato. Żółty liść
Szeleszcze w lesie; gasną oczy,
Zasnęły myśli, serce śpi.
I wszystko śpi, i nie wiem sam,
Czy życie to, czy życia kres,
Bo bez radości i bez też
Wałęsam się to tu, to tam...
Dolo, gdzieś ty? Dolo, gdzieś ty?
Cisza... Niema doli!
Jeśli dobrej żal Ci, Boże,
Daj taką, co boli!
Ale nie każ chodząc spać mi
Z duszą konającą,
Nie każ być pomiędzy braćmi
Kłoda próchniejąca,
Ale żyć daj, ludzi kochać,
Życie sercem chwalić,
A jeśli nie... to przeklinać
I świat ten podpalić!
Jak okropnie wpaść w kajdany

I umrzeć w niewoli,
Ale jeszcze stokroć gorzej
Spać i spać na woli,
I na wieki swe powieki
Zamknąć, nic po sobie
Nie zostawić, obojętnie,
Czyś ty żyw, czyś w grobie...
Dolo, gdzieś ty? Dolo, gdzieś ty?
Cisza... Niema doli...
Jeśli dobrej żal Ci, Boże,
Daj taką, co boli!

1845.21.XII.
Wjunyszcz.

SŁOŃCE ZACHODZI, CIEMNIEJĄ GÓRY...

Słońce zachodzi, ciemnieją góry,
Milkną na polu ptaszęce chóry.
Cieszą się ludzie, że spocząć mogą,
A ja myślami w szarą godzinę
Lece w sad ciemny na Ukrainę,
Na Ukrainę, tak sercu droga.
Ciemnieją góry, pola — jak morza,
Na błękit nieba wypływa zorza.
O, zorzo, zorzo! (Łza z oka płynie...)
Czy tu już zeszała na Ukrainie,
Czy oczy karę szukają ciebie
W godziny szare na sinem niebie?
Czy cię szukają, czy zapomniały?
Jak zapomniały, bodajby spały,
O mojej doli nic nie wiedziały!

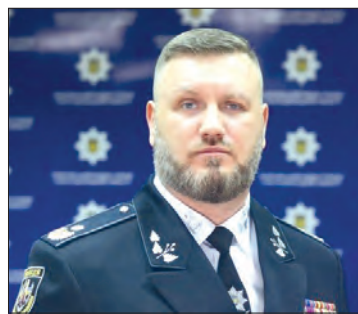
1847.
Twierdza Orska.

W NIEWOLI CIĘŻKO...

W niewoli ciężko... chociaż woli,
Aby nie skłamać, — też nie było;
Lecz choć to było obce pole,
To przecież jakoś się tam żyło...
A dzisiaj, jak na Boga z nieba,
Tak na złą dolę czekać trzeba.
I czekam na nią, i narzekam,
Że durniom dałem się odurzyć,
Żem wolność cisnął do kałuży.
Truchleje serce, gdy pomyślę,
Że w obcym kraju grób mię czeka,
Że będę nie na Ukrainie
Miłować Boga i człowieka.

1847.
Petersburg.

Mamy generała jako przewodniczącego OAW

We wtorek, 13 stycznia, w Czerniowcach przedstawiono nowego szefa Czerniowieckiej Obwodowej Administracji Wojskowej Pana **Rusłana OSYPENKO**.

W wydarzeniu wzięł udział zastępca szefa Kancelarii Prezydenta Ukrainy Wiktor Mykyta, który zadeklarował zadania dla Pana Osypenki – m.in. wsparcie weteranów i ich rodzin, praca na rzecz rehabilitacji w szpitalach, zapobieganie destabilizacji w regionie wielokulturowym oraz zadania w sferze edukacji, w tym żywienia w szkołach.

Nowo mianowany szef OAW opowiedział o swoich pierwszych krokach na stanowisku, obiecując cotygodniowe raporty, walkę z korupcją i osobiste spotkania ze społecznością w celu rozwiązywania problemów na miejscu.

Plan nowego lidera zawsze brzmią obiecująco, ale gdy wypowiada je osoba z doświadczeniem w kierowaniu policją w strefie przyfrontowej, słowa te nabierają szczególnej wagi. Ruslan Osypenko przyjechał na Bukowinę nie tylko po to, by „dowodzić”, ale by wdrożyć przejrzysty system meldunków i bezpieczeństwa, którego nauczył się podczas lat służby w obwodzie donieckim.

Jego podejście polega na ograniczeniu ciszy w biurze i na bardziej bezpośredniej komunikacji z ludźmi, firmami, a nawet przeciwnikami politycznymi, aby każdy w naszym regionie odczuł realne zmiany. Jak powiedział Ruslan Osypenko w swoim pierwszym oficjalnym przemówieniu, nie zamierza zwlekać i już przedstawił konkretny plan działania.

Szef OAW planuje osobiste wizyty do wspólnot terytorialnych, zwłaszcza do społeczności etnicznych, aby wysłuchać o ich bólu bez pośredników.

Nowy szef obiecał organizować cotygodniowe briefingi i publicznie zdać sprawozdanie z pierwszych stu dni swojej pracy.

A teraz, tydzień po mianowaniu prezydenta Ukrainy Wołodymyra Zełeńskiego na stanowisko szefa Czerniowieckiej Obwodowej Administracji Wojskowej, Ruslan Osypenko, generał policji trzeciej rangi, doktor prawa, po raz pierwszy spotkał się z regionalnymi dziennikarzami.

Nie wszyscy lokalni dziennikarze zostali zaproszeni na oficjalne przedstawienie nowego lidera, które odbyło się 13 stycznia w siedzibie OAW. Dlatego spotkanie z nowo mianowanym szefem regionu w centrum medialnym 21 stycznia odbyło się przy pełnej liczbie miejsc: zaproszono na nie wszystkich zainteresowanych dziennikarzy

prasowych i telewizyjnych.

Grono obecnych przedstawicieli prasy wywarło miłe wrażenie na Panie Rusłanie. Po wysłuchaniu oburzenia dziennikarzy z powodu zignorowania ich przez organizatorów poprzedniego spotkania, zapewnił, że taka sytuacja się nie powtórzy i że będzie owocnie współpracował ze wszystkimi dziennikarzami z Czerniowiec i obwodu, niezależnie od formy własności gazety.

W końcu to właśnie pracownicy mediów, ze względu na swoją wszechobecność zawodową, są głosem społeczności i to dzięki nim on, jako szef regionu, będzie dokładnie informowany o wszystkim, co dzieje się nie tylko na powierzchni, ale i w zakamarkach. Dlatego generał zauważył: komunikacja jest ponad wszystko. Znajomość z Rusłanem Osypenką rozpoczęła się od obejrzenia filmu, który dokumentował dni pracy nowego przywódcy w strefie walk, tworzenie specjalnej jednostki policji, która ewakuuje ludność cywilną, w tym dzieci i osoby o ograniczonej sprawności ruchowej, a także zwierzęta z najniebezpieczniejszych stref przyfrontowych.

Obecni widzieli warunki, w których pracował Ruslan Osypenko, ewakuując ludzi pod ostrzałem, używając pojazdów opancerzonych do ewakuacji mieszkańców przed nalotami, ostrzałem artyleryjskim i dronami. Widzieli również, jak załoga współpracowała z wolontariuszami, aby zapewnić ratunek.

Dziennikarze natychmiast zapytali szefa OAW: jakie wrażenie zrobiła na nim Bukowina, biorąc pod uwagę jego wcześniejsze doświadczenia. Na co lider odpowiedział, że czuł się, jakby wkroczył do innego świata. Bukowińczycy, a także ci, którzy przenieśli się tu z pogranicza, żyli tu bezpiecznie.

Właśnie dlatego, że na własne oczy widział wszystkie okropności obecnej wojny, zrobi wszystko, co możliwe, aby zapewnić bezpieczeństwo mieszkańcom Bukowiny, a także tym, którzy przenieśli się tutaj z rejonu przygranicznego.

Szef administracji wojskowej wśród zadań priorytetowych wymienił wsparcie Sił Zbrojnych Ukrainy, Sił Obrony, osiągnięcie autonomii energetycznej, poprawę jakości oraz modernizację i udoskonalenie logistyki.

Ogłosił również zamiar wzmocnienia działań straży granicznej, modernizacji przejść granicznych i ochrony krytycznej infrastruktury.

Dziennikarze pytali, czy nowy szef planuje zmiany w zespole administracji. Odpowiedział, że na razie pracuje z tą samą kadrą, co poprzednio, ale uważnie monitoruje pracę każdego z nich, analizuje i wyciąga wnioski, na podstawie których będzie podejmował decyzje kadrowe.

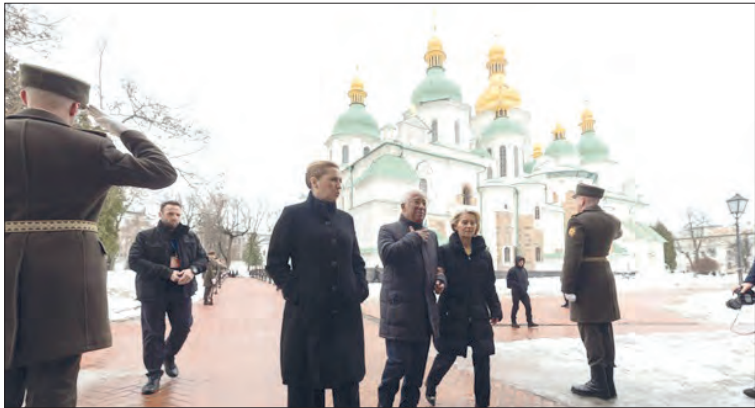
(Ciąg na str.2)

W Lublinie uczczono 212. rocznicę urodzin i 165. rocznicę śmierci ukraińskiego wieszczki narodowego Tarasa Szewczenki. Z tej okazji na skwerze jego imienia w centrum miasta odbyło się tradycyjne czytanie poezji poety, w którym uczestniczyli przedstawiciele społeczności ukraińskiej oraz mieszkańcy Lublina.

Podczas wydarzenia przypomniano znaczenie twórczości Szewczenki dla kształtowania ukraińskiej tożsamości narodowej oraz jego miejsce w historii i kulturze Ukrainy. Podkreślono również symboliczny charakter skweru im. Tarasa Szewczenki w Lublinie jako miejsca spotkania kultur i ważnego punktu dla dialogu oraz relacji polsko-ukraińskich, wpisującego się w wielokulturową tradycję miasta.

Skwer im. Tarasa Szewczenki znajduje się w centrum Lublina, przy zbiegu ulic Ruskiej i Podzamcze, w sąsiedztwie cerkwi prawosławnej Przemienienia Pańskiego oraz pomnika ofiar Wielkiego Głodu – Hołodomoru na Ukrainie z lat 1932-1933.

W Narodowy Dzień Modlitwy na Ukrainie uczczono pamięć poległych w wojnie. 24 lutego 2026 roku minęły cztery lata bohaterskiego oporu Sił Zbrojnych Ukrainy i całego narodu ukraińskiego przeciwko rosyjskiej agresji militarnej na pełną skalę oraz 12. rocznica Wojny o Niepodległość Ukrainy. Ustanowiony przez parlament dzień jednoczy obywateli w modlitwie o pokój, wsparcie dla obrońców i siłę, będąc czasem pokuty oraz pamięci o ofiarach.

Zjednoczona modlitwa za Ukrainę

WOJNA AGRESYWNA, którą Federacja Rosyjska, naruszając normy i zasady międzynarodowe, prowadzi przeciwko Ukrainie, przyniosła narodowi ukraińskiemu liczne cierpienia, żal i straty, a także spowodowała śmierć tysięcy Ukraińców. Porwania ukraińskich dzieci, okrutne traktowanie więźniów wojskowych i cywilnych oraz niszczenie miast i infrastruktury cywilnej naszego kraju stały się przyczyną największego kryzysu migracyjnego w Europie w XXI wieku.

Dzięki Bożej pomocy i sile ducha ukraińskich żołnierzy i społeczeństwa udało się powstrzymać rosyjskiego agresora, zniszczyć jego plany i położyć podwaliny pod przyszłe zwycięstwo oraz ustanowienie sprawiedliwego i trwałego pokoju dla Ukrainy.

W czwartą rocznicę rozpoczęcia pełnoskalowej agresji Rosji na Ukrainę, prezydent **Wołodimir Zeleni** i Pierwsza Dama **Olena Zelenka** wraz z europejskimi przywódcami modlili się w kijowskiej katedrze św. Zofii za Ukraińców i godny pokój na Ukrainie.

Modlitwę za Ukrainę odczytali przedstawiciele: Prawosławnego Kościoła Ukrainy, Kościoła Reformowanego, Kościoła Rzymskokatolickiego na Ukrainie, Ukraińskiego Kościoła Greckokatolickiego, Ogólnoukraińskiego Związku Ewangelickich Kościołów Chrześcijańskich Baptystów, Administracji Duchownej Muzułmanów Ukrainy, Ukraińskiego Kościoła Ewangelickiego i Związku Żydowskich Organizacji Religijnych Ukrainy.

W modlitwie uczestniczyli: prezydent Finlandii **Alexander Stubb**, przewodniczący Rady Europejskiej **Antonio Costa**, przewodnicząca Komisji Europejskiej **Ursula von der Leyen**, premier Danii **Mette Frederiksen**, premier Estonii **Kristen Michal**, Premier Islandii **Kristrunn Frostadóttir**, Premier Łotwy **Evika Silinja**, Premier Norwegii **Jonas Gahr Støre**, Premier Chorwacji **Andrej Plenković**, Premier Szwecji **Ulf Kristersson** i Minister Obrony Narodowej Litwy **Robertas Kaunas**.

„Dziś w murach Soboru św. Zofii Kijowskiej rozbrzmiała zjednoczona modlitwa za Ukrainę. O błogosławieństwo i pomoc dla ukraińskich żołnierzy, o uwolnienie więźniów, za każdego, kto został zmuszony do opuszczenia swojego domu, za wszystkich Ukraińców, a także o jedność i godny pokój dla narodu ukraińskiego” – zauważył Wołodimir Zeleni.

Wspólna modlitwa odbyła się również na Placu Centralnym w Czerniowcach. Wzięli w niej

udział przedstawiciele władz, duchowieństwa, wojskowi, oraz zaangażowani mieszkańcy Czerniowiec. Modlili się za poległych Bohaterów, za Ukrainę i jej naród, za wszystkich obrońców, którzy bronią państwa, a także za pokój i przyszłe Zwycięstwo.

„Musimy pamiętać o tych trudnych czasach, ukazujących kim tak naprawdę jest Człowiek, który pozostał z Ukrainą i nadal ją wspiera. Pragnę podziękować wszystkim – jesteście zmęczeni, ale staliście się silniejsi i bardziej odporni. Dziś szczególnie doceniamy wartość pokoju i prawdziwego zwycięstwa. I ono na pewno nadejdzie” – powiedział do zgromadzonych **Ruslan Osypenko**, przewodniczący Czerniowieckiej Obwodowej Administracji Wojskowej.

Po wspólnej modlitwie uczestnicy uroczystości zapalili znicze pod pomnikiem poległych żołnierzy.

Przygotowane przez Janinę BILIŃSKĄ

Niech umilknie broń!

DRAMATYCZNY APEL LEON XIV w czwartą rocznicę wybuchu wojny na Ukrainie. Papież zaapelował o natychmiastowy dialog pokojowy.

Po modlitwie *Anioł Pański* 22 lutego na Placu św. Piotra Ojciec Święty zwrócił się z głośnym apelem o zakończenie wojny przeciwko Ukrainie, w cztery lata od jej wybuchu na pełną skalę.

„Moje serce wciąż zwraca się ku dramatycznej sytuacji, która jest widoczna dla wszystkich. Ile ofiar, ile złamanych istnień i rozbitych rodzin! Ile zniszczeń! Ile niewypowiedzianego cierpienia...” – wołał z bólem Papież.

Dodał, że każda wojna jest raną zadaną całej rodzinie ludzkiej, pozostawia po sobie śmierć, spustoszenie i ślad bólu, który naznacza całe pokolenia. „Pokoju nie można odkładać – jest on pilną potrzebą, która musi znaleźć miejsce w sercach i przetożyć się na odpowiedzialne decyzje. Dlatego z mocą ponawiam mój apel: niech umilkną działa! Niech ustają bombardowania! Niech bez zwłoki dojdzie do zawieszenia broni i niech zostanie umocniony dialog, aby otworzyć drogę do pokoju” – apelował Ojciec Święty.

Papież zachęcił wszystkich do zjednoczenia się w modlitwie za „udręczony naród ukraiński oraz za wszystkich, którzy cierpią z powodu tej wojny i każdego konfliktu na świecie”, aby nad naszymi dniami mógł zajaśnieć tak bardzo oczekiwany dar pokoju. Ojciec Święty przypomniał wówczas o ofiarach konfliktu, „rozbitych rodzinach”, „dramatycznej sytuacji” oraz „nieopisanych cierpieniach”. Wezwał do pilnego podjęcia działań na rzecz pokoju, do zawieszenia broni oraz do modlitwy w intencji zakończenia wojny.

Papież wspiera Ukrainę duchowo i materialnie

PAPIEŻ LEON XIV przekazał Ukrainie transport pilnych leków o wartości ponad miliona euro oraz ponad tysiąc grzejników elektrycznych dla rodzin pozbawionych ogrzewania wskutek działań wojennych. Pomoc została wysłana za pośrednictwem Urzędu Dobroczynności Apostolskiej w odpowiedzi na dramatyczny apel ukraińskich biskupów dotyczący sytuacji humanitarnej w rejonie Zaporozża.

Jak poinformowała Dykasteria ds. Postęgu Miłosierdzia, kilku biskupów

ukraińskich zwróciło się do Papieża w imieniu społeczeństwa dotkniętych ostatnimi bombardowaniami, szczególnie w rejonie Zaporozża. W komunikacie mowa jest o dramatycznej sytuacji humanitarnej.

Pomoc obejmuje także urządzenia grzewcze. Biskup Charkowa-Zaporozża, Pavlo Honcharuk, zwrócił

się do kard. Konrada Krajewskiego, prefekta Urzędu Dobroczynności Apostolskiej, z prośbą o wsparcie dla ponad 800 rodzin, które utraciły ogrzewanie w wyniku ataków na infrastrukturę energetyczną. Uszkodzenia – jak wskazano – nie mogą zostać szybko naprawione.

24 lutego do Zaporozża dotarły leki oraz setki olejowych grzejników elektrycznych zakupionych we Włoszech. Łącznie przekazano ponad 1000 urządzeń, które mają zapewnić źródło ciepła rodzinom zmuszonym niekiedy do opuszczenia domów lub korzystania z tymczasowych, ogrzewanych schronień wyposażonych w generatory.

Urząd Dobroczynności Apostolskiej poinformował, że mimo trudności logistycznych i operacyjnych pomoc zostanie w krótkim czasie rozdystrybuowana na terenach dotkniętych bombardowaniami.

Vatican news

Zeleni zaprosił papieża na Ukrainę

LEON XIV PRZYJĄŁ ukraińskiego przywódcę na audiencji w *Castel Gandolfo* 9 grudnia. Głównym tematem rozmowy była trwająca wojna. „Zaprosiłem papieża, by odwiedził Ukrainę. To będzie mocny sygnał wsparcia dla naszego narodu” – napisał **Wołodimir Zeleni** na *Telegramie*.

Rozmowa w papieskiej rezydencji pod Rzymem trwała ponad pół godziny. Jak podało Biuro Prasowe Stolicy Apostolskiej, Leon XIV podczas spotkania podkreślił konieczność kontynuowania dialogu oraz wyraził pilne życzenie, aby trwające inicjatywy dyplomatyczne mogły doprowadzić do sprawiedliwego i trwałego pokoju.

Wśród podjętych tematów znalazły się

kwestia jeńców wojennych i powrotu do rodzin ukraińskich dzieci wywiezionych do Rosji.

Po rozmowie papież i prezydent stanęli wspólnie na balkonie rezydencji.

Wołodimir Zeleni podkreślił, że Ukraina bardzo wysoko ocenia wsparcie papieża i Stolicy Apostolskiej, w tym przede wszystkim stałą pomoc humanitarną kierowaną do obywateli dotkniętych konfliktem. Na platformie *Telegram* oznajmił, że zaprosił Leona XIV do swojego kraju. Jak zaznaczył, w jego ocenie taka wizyta byłaby wyraźnym znakiem wsparcia dla narodu ukraińskiego w czasie trwającej wojny.

„Jestem wdzięczny za tę rozmowę i za całą

uwagę skierowaną na nasz naród. Zaprosiłem papieża, by odwiedził Ukrainę. To będzie mocny sygnał wsparcia dla naszego narodu” – zaznaczył.

Wołodimir Zeleni spotkał się z papieżem w charakterze prywatnym. Do Rzymu udał się po rozmowach z europejskimi sojusznikami na temat negocjacji pokojowych. Grudniowa audiencja u Ojca Świętego była trzecią w jego karierze. Po raz pierwszy Leon XIV spotkał się z prezydentem Ukrainy w maju podczas inauguracji swojego pontyfikatu, po raz kolejny – w lipcu, kiedy przebywał na urlopie w rezydencji w *Castel Gandolfo*.

Mamy generała jako przewodniczącego OAW

(Ciąg ze str. 1).

Wszystko to stanie się nie wcześniej niż za 100 dni jego rządów – tyle czasu potrzebuje, aby zapoznać się z regionem i przeanalizować sytuację.

Pan Ostapenko podkreślił, że wśród palących kwestii znajdują się bezpieczeństwo i mobilizacja.

Mówił o spotkaniu z przedstawicielami struktur siłowych, które odbyło się dzień wcześniej, a na

którym poruszono kwestie sytuacji bezpieczeństwa, wylesiania, wykorzystywania nielegalnych minerałów, korupcji itp.

– Wysłuchałem raportu szefów od mobilizacji i oddziałów służb granicznych. Ponieważ znaczną część mężczyzn w wieku poborowym stanowią ci, którzy próbują opuścić nasz kraj. Aby temu zapobiec, postawiłem sobie za cel wzmocnienie pracy straży granicznej i pozyskanie

dodatkowych sił – powiedział szef obwodu. Dodał, że planowane jest zwiększenie liczby przejść granicznych, ponieważ sytuacja w Odessie jest niestabilna i cały ciężar może spaść na nasz region.

Na pytanie dziennikarzy, jak postrzega swoje powołanie na nowe stanowisko – jako awans czy karę, Ruslan Osypenko odpowiedział, że dla niego jest to pewnego rodzaju kredyt zaufania ze strony prezydenta.

– Jestem pewien, że moja biografia i ścieżka zawodowa zostały przestudiowane, więc rozumiem całą odpowiedzialność – podsumował Pan Osypenko. – W każdym przypadku ważne jest rzetelne wsparcie. Dlatego media nie mogły się powstrzymać od pytań szefa o jego rodzinę.

W odpowiedzi usłyszeli, że nie widział swojej rodziny od czterech lat, ponieważ jego żona i dzieci mieszkają w obwodzie kijowskim. Planuje jednak

przenieść rodzinę na Bukowinę.

– Mam dwóch synów dorastających i jako ojciec mam prosty cel – aby żyli w wolnym i bezpiecznym kraju – zaznaczył Ruslan Osypenko.

Cóż, szczerze życzymy Panu generałowi naszego obwodu sukcesów na stanowisku kierowniczym i uzasadnienia zaufania Prezydenta.

Oksana KOWALOWA, dziennikarka gazety „Bukowyna”, która przeprowadziła się do Czerniowiec z przyfrontowego obwodu sumskiego.

Duchowe znaczenie Roku Najświętszego Serca Jezusa

7 LUTEGO W KOŚCIELE św. Archanioła Michała w Sadogórze odbyła się uroczysta dekanalna inauguracja Roku Najświętszego Serca Jezusa w dekanacie czerniowieckim.

Mszy Świętej przewodniczył dziekan **ks. Anatolij Szpak** w koncelebrze kapłanów dekanatu. W homilii **ks. Roman Łysak** podkreślił duchowe znaczenie tego szczególnego roku, który ma pogłębić miłość, zaufanie i oddanie Najświętszemu Sercu Jezusa.

Po Liturgii parafie otrzymały poświęcone obrazy Najświętszego Serca Jezusa, które odtąd rozpoczynają swoją wędrówkę po parafiach i rodzinach dekanatu jako znak Bożej obecności i błogostawieństwa.

Zdjęcia: Maryna DORONINA.

Церковна дипломатія як служіння

У січні в Катехитичному центрі святого апостола Петра в Чернівцях відбулася дводенна конференція «Голос УГКЦ у світі»

КОНФЕРЕНЦІЮ організували Департамент зовнішніх зв'язків УГКЦ, Інститут Архангела Гавриїла та Український католицький університет.

На початку події єпископ Чернівецький УГКЦ владика **Йосафат Моцич** привітав присутніх та зачитав вітальний лист-звернення Архiepіскопа **Вісвальдаса Кульбокаса**, апостольського нунція в Україні.

Зі вступним словом до учасників звернувся Отець і Глава Української греко-католицької церкви **Блаженніший Святослав**. Привітавши присутніх, він наголосив на символічності зустрічі, яка підсумовує перший етап формації випускників Інституту Архангела Гавриїла.

«Для того, щоб бути справжнім, автентичним голосом нашої Церкви і нашого народу у світі, треба багато знати і багато вміти. Ми повинні постійно вчитися, вдосконалюватися і здобувати досвід – не лише в комунікації чи адвокації української справи, але передусім у християнському свідченні. Саме цього сьогодні найбільше очікує світ від голосу Церкви», – наголосив Глава Церкви.

Говорячи про те, що означає бути голосом УГКЦ у світі, Глава Церкви окреслив кілька ключових умов. Насамперед, за його словами, необхідно добре знати власну Церкву і бути її живою частиною.

«Треба добре знати, чий голосом ви хочете бути. Це означає не бути чужинцем у власній Церкві, а бути живою клітиною церковного тіла. Ми повинні розуміти, до кого говоримо, чим живе наш співрозмовник, яким є його мислення і контекст. Сьогодні недостатньо просто говорити – потрібно вміти бути почутими», – зауважив Предстоятель.

Третьюю необхідною складовою Блаженніший назвав уміння будувати і плекати стосунки. «Дипломатія – це мистецтво будовання і плекання стосунків: з людьми, інституціями, громадами і суспільствами. Лише в контексті довіри народжується справжня дипломатія».

Він також зауважив, що Українську греко-католицьку церкву колись називали мовчазною, але зараз усе змінилося. «Ми давно перестали бути мовчазними. Ми маємо що сказати світові й робитимемо це щоразу вправніше і професійніше. Нехай у цьому нам допоможе Господь Бог».

Про свідчення УГКЦ у Вселенській Церкві говорив і Апостольський нунцій в Україні архієпископ **Вісвальдас Кульбокас**, наголосивши, що голос України стає зрозумілим світові через живі спільноти, конкретні людські історії та вірність цінностям навіть у час війни.

Про роль УГКЦ в українському суспільстві в час повномасштабної війни говорив і голова Державної служби України з етнополітики та свободи совісті **Віктор Єленський**. Він зауважив, що довіра до Церкви в Україні значною мірою зростає завдяки особистим зустрічам у громадах, де слово Церкви не абстрактне, а прожите разом із людьми.

«Голос Церкви завжди був по-

даючи, що завдання Церкви – професійно говорити зі світом про гуманітарні потреби України.

Голова Пасторально-міграційного відділу УГКЦ владика **Степан Сус** звернув увагу на двосторонність дипломатії: Церква має не лише розповідати про власну історію, а й уважно вивчати контексти інших спільнот, щоби бачити себе очима світу.

тужним, але в час війни він став особливо видимим».

Значна частина дискусій була присвячена досвіду Інституту архангела Гавриїла як простору формації майбутніх комунікаторів і дипломатів Церкви.

Випускниця інституту **Наталія Скорейко** наголосила, що йдеться не про набір інструментів: «Інститут Гавриїла – це не дипломатичний протокол і не перелік практик. Це – глибока формація, яка дає змогу зрозуміти історію, місію та соціальний контекст служіння Церкви».

Владика **Борис Гудзак**, митрополит Філадельфійський, очільник Департаменту зовнішніх зв'язків УГКЦ та президент Українського католицького університету, наголосив, що до створення програми церковної дипломатії УГКЦ йшла 8 років.

«Ми не маємо лише завчати тези й опанувати технології для їх трансляції – ми маємо бути живими свідками віри».

Другий день конференції розпочався Божественною Літургією в катедральному соборі Успіння Пресвятої Богородиці УГКЦ, після чого відбулася сесія «Дипломатія через віру: служіння УГКЦ».

Учасники сесії говорили про межі між церковним свідченням і політичною діяльністю, наголошуючи, що місія Церкви – не замінювати державу, а бути поруч із мирянами, створюючи для них простір дії.

«Ми не повчаємо, ми свідчаємо», – зауважив єпископ єпархії Пресвятої родини УГКЦ у Великобританії владика **Кеннет Новаківський**, до-

ного світу, у якому Церква може створювати «додану вартість» людського спілкування через відновлення довіри, цінностей і раціонального розуміння значення України для світу.

«Держава має бути привабливою, а Церква – зрозумілою. Нам довіряють, нас хочуть чути, але ми повинні виховати нове покоління лідерів, які стануть професійними голосами цієї правди. Наше завдання – не просто бути присутніми у світі, а транслювати сенси, які нас мотивують», – наголосив керівник

питання: ким ми є і куди рухаємося».

Ректор Буковинського державного медичного університету **Ігор Геруш** зазначив, що «зовнішня комунікація неможлива без внутрішньої міцності», адже лише плекання власних цінностей дає змогу впевнено представляти Україну назовні.

Ректор Чернівецького національного університету **Руслан Білокурський** зауважив, що «міжуніверситетська співпраця виходить далеко за межі дипломів чи суто академічних знань», адже йдеться про формування живої екосистеми, «де український голос звучить усюди, де є українці».

Завершальним етапом конференції стали воркшопи, під час яких учасники напрацьовували конкретні пропозиції: від стратегічної майї дипломатичних можливостей УГКЦ до бачення ролі діаспори та розвитку церковної дипломатії на наступні роки.

Підсумовуючи дискусії, митрополит Філадельфійський **Борис Гудзак** наголосив на масштабі вже наявного потенціалу УГКЦ у світі: «Наша Церква має в чотири рази більше парафій, ніж усі українці мають шкіл. Якби ми могли кожну парафію озброїти компетентністю – знати, що сказати і як сказати, – це би вразило світ».

«Чому у Сполучених Штатах існує широка громадянська підтримка та була потужна військова підтримка України? Бо там уже 150 років є українці, – продовжив митрополит. – 141 рік ми служимо Церкві. Ми маємо 209 парафій у США. Не 10 і не 30 років від часу незалежності, а починаючи з 1884 року. Отже, тут є великий потенціал. Багато чого вже зроблено, але ми можемо це посилити».

Нагадаємо, що Інститут архангела Гавриїла об'єднав у першому випуску 39 учасників із 19 єпархій, екзархатів і монашій згромаджень із 12 країн та 10 часових поясів. Єпископи, священники, монашество і миряни протягом семи місяців проходили інтенсивний онлайн-вишкіл, а згодом – п'ятимісячне стажування у Вашингтоні, охопно з адвокаційною практикою в Сенаті та Конгресі США. Водночас інститут покликаний не лише до практичної дипломатії, а передусім до глибокої церковної формації – осмислення історії, еклезіології та соціального контексту служіння Церкви.

Відак розвиток програми триває: нині у Сполучених Штатах Америки вже розпочали навчання учасники другої хвилі Інституту архангела Гавриїла, які продовжують формацію та практичну підготовку у Вашингтоні.

Департамент інформації УГКЦ
Фото – факультет суспільних наук УКУ

Більше: https://ugcc.cv.ua/.../my-davno-perestaly-butu...

програми «Етика – Політика – Економіка» в УКУ **Юрій Підлісний**.

«УГКЦ має унікальний моральний фундамент, щоби бути „альтернативним обличчям“ України в адвокації. Стийкість українців тримається на солідарності, а Церква може стати тим провідником, що запускає правильні тренди серед діаспори та міжнародних партнерів», – зазначив директор адвокації «Razom for Ukraine» **Микола Мурський**.

У дискусії «Університети і міжнародні відносини в час гібридної війни» взяли участь ректори провідних університетів та представники освітньої і культурної сфер. Вони говорили про роль академічного середовища у формуванні міжнародної довіри до України.

Експертний міністр освіти і науки України **Михайло Винницький** наголосив, що «довготермінова міжнародна співпраця університетів завжди будується на рівних – взаємодоповненні та взаємоповазі». За його словами, українці є одним із найосвіченіших народів Європи і «мають що запропонувати людству в усіх сферах», зокрема у відстоюванні правди, свободи й добра.

Заступниця міністра культури **Богдана Лаюк** звернула увагу на потребу глибокої роботи з культурною пам'яттю, зауваживши, що «важливо не просто знати, хто ми є, а вміти правильно переказати ці знання для світу». Вона також наголосила, що сьогодні Україні потрібні «безпечні майданчики для дискусій про базові екзистенційні

Керівник Департаменту зовнішніх зв'язків УГКЦ в Україні **о. Олекса Петрів** наголосив, що практичне значення церковної дипломатії полягає у здатності бути мостом між культурами й цивілізаціями, апелюючи до спільних цінностей, а не до інтересів.

Президентка Карітасу України **Тетяна Ставнича**, ділячись власним досвідом, назвала служіння Карітасу «дипломатією практичної любові», яка відновлює людську гідність і соціальну згуртованість.

Директор школи журналістики та комунікації УКУ **о. Андрій Шестак** наголосив, що УГКЦ має шанс стати прикладом для інших церков у сфері комунікацій, якщо інвестуватиме в людей, час і ресурси. «Розвиток технологій дає нам можливість творити глобальну культуру української Церкви, яка буде мультиплікуватися», – сказав він.

Під час другої сесії конференції «Міжнародна місія УГКЦ: погляд держави і громадськості» звучали оцінки ролі Церкви у глобальному контексті з боку дипломатів, політиків та експертів.

Прем'єр-міністр України (2014-2016), голова Київського безпекового форуму **Арсеній Яценюк** наголосив на тому, що українці мають достатньо ресурсів і моральних підстав, щоби розповідати світові правду про себе, а донесення цієї правди створює додаткову міжнародну підтримку України.

Міністр закордонних справ України (2014-2019), посол України у ФРН (2012-2014) **Павло Клімкін** звернув увагу на виклики гібрид-

Зберігаємо мовне різноманіття

«Голоси, які творять спільний простір» – під такою символічною назвою до Міжнародного дня рідної мови Державна служба України з етнополітики та свободи совісті провела загальноукраїнський круглий стіл

ПОДІЯ ВІДБУЛАСЯ 20 лютого у форматі телемосту, що об'єднав центральний майданчик у Києві з Ужгородом, Одесою, Запоріжжям, Чернівцями, а також українськими освітніми осередками за кордоном. Такий відкритий формат дозволив не лише почути голоси різних регіонів, а й відчуті спільну відповідальність за збереження мовного багатства України – як удома, так і далеко за її межами.

У центрі уваги учасників були питання захисту та розвитку мов корінних народів, національних меншин (спільнот) і державної української мови в умовах повномасштабної війни. Захід став масштабною платформою для змістовного діалогу між державними інституціями, представниками громад, освітянами та міжнародними партнерами щодо сучасних викликів і практичних кроків у збереженні й розвитку державної мови, а також мов національних меншин (спільнот) та корінних народів в умовах триваючої повномасштабної збройної агресії РФ.

Модерацію круглого столу забезпечила представниця Міжнародного фонду «Відродження» **Радослава Кабачій**.

Вітаючи учасників, Голова Державної служби України з етнополітики та свободи совісті **Віктор Єленський** наголосив на фундаментальному принципі державної політики – мовне та культурне розмаїття є не викликом, а силою України.

У круглому столі взяли участь представники національних спільнот та голови національно-культурних товариств, які поділилися власним досвідом роботи на місцях і окреслили актуальні потреби громад. Серед них був і голова громадської організації «Чернівецьке обласне товариство польської культури ім. А. Міцкевича», доцент ЧНУ **Владислав Струтинський**. Він наголосив, що, попри виклики війни, інтерес до польської мови серед молоді зростає. Мова активно використовується не лише

в освітніх закладах, а й у сучасному цифровому середовищі, стаючи інструментом творчості та комунікації нового покоління. Польська мова на Буковині залишається живою завдяки державним і суботнім школам, факультативам та культурним центрам. У Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича на філологічному факультеті два роки тому відкрито відділення полоністики.

Василь Бик, голова Чернівецького обласного товариства румунської культури імені Міхая Емінеску, наголосив, що рідна мова є не лише частиною культурної спадщини, а й важливим інструментом професійної діяльності та повсякденного життя. «Рідна мова для мене – це і засіб спілкування, і інструмент професійної реалізації, адже як журналіст я пишу саме нею. Мовне розмаїття є одним із найбільших багатств України, а багатокультурність надає нашій державі особливої духовної сили», – зазначив він.

Акторка Чернівецького академіч-

ного драматичного театру імені Ольги Кобилянської **Марина Тимка** розповіла про свою діяльність, спрямовану на популяризацію румунської мови, зокрема через театральні постановки та переклад дитячих казок.

Заступник Голови ДЕСС **Ігор Лоссовський** звернув увагу учасників на так звану проблему «материнських країн», наголосивши, що, на відміну від більшості національних спільнот, які мають підтримку своїх історичних батьківщин, в Україні проживають народи, чії мови не мають такого природного середовища підтримки. Йдеться про дев'ять загрожених мов, що потребують особливого захисту: білоруську, гагаузьку, кримськотатарську (яка вже має власну стратегію з 2022 року), караїмську, кримчацьку, урумську, румейську, ідиш та ромську», – зазначив він. За його словами, з метою захисту та збереження цих мов було розроблено відповідну Стратегію, яка вже пройшла погодження з десятками профільних міністерств і відомств.

Начальниця Управління держав-

ної мови Міністерства культури України **Оксана Бабінець**, своєю чергою, представила бачення державної мовної політики як невід'ємної складової національної безпеки та суспільної єдності. Вона підкреслила, що державна політика у цій сфері поєднує два взаємодоповнювальні напрями: всебічний розвиток української мови як державної та підтримку мовного розмаїття національних спільнот і корінних народів України.

Підсумовуючи роботу круглого столу, Ігор Лоссовський наголосив на визначальній ролі мовного розмаїття як складової суспільної єдності та національного багатства України. Телеміст став важливим кроком у зміцненні партнерства, розвитку міжрегіональної співпраці та формування спільного бачення збереження мовного різноманіття в Україні.

***

А 2 березня відбулося засідання Регіональної ради з питань етнополітики та свободи совісті в якому взяв участь Чернівецької ОВА **Руслан Осипенко** та в онлайн

форматі – голова ради громадських об'єднань національних меншин (спільнот) України **Тігран Хачатрян** і представники Державної служби України з етнополітики та свободи совісті.

Під час засідання обговорили ситуацію щодо російської дезінформації, її вплив на соціальну згуртованість та міжетнічну толерантність, питання формування і реалізації етнополітики в Україні, сучасні виклики у цій сфері та шляхи ефективного взаємодії між державними інституціями й представниками національних спільнот. Ішлося також про можливість організації показу вистав мовами національних спільнот у Чернівецькому академічному обласному українському музично-драматичному театрі ім. Ольги Кобилянської.

«Чернівецька область є прикладом мирного співжиття багатьох національних спільнот. У той час, коли росія намагається маніпулювати мовними, культурними та релігійними питаннями, наш регіон демонструє стійкість, а культурне різноманіття не роз'єднує, а навпаки – зміцнює наше суспільство. Представники національних спільнот, зокрема Чернівецької області, служать у Збройних Силах України, волонтерять, допомагають у налагодженні зв'язків з різними країнами. Тому важливо зберігати цю єдність та продовжувати спільно протистояти російським загрозам», – зауважив начальник Чернівецької ОВА **Руслан Осипенко**.

До слова, Регіональна рада з питань етнополітики є консультативно-дорадчим органом, утвореним для сприяння у вирішенні та реалізації питань державної етнополітики в області. До її складу входять голови та представники національно-культурних товариств, а також представники органів виконавчої влади та закладів вищої освіти з числа національних спільнот.

Пресслужба Чернівецької ОВА.

Ротос SZU

NAUCZYCIELE i rodzice uczniów Gimnazjum Starokrasnoszorskiego (Stara Huta), znajdującego się w gminie Krasnoilska, zorganizowali kiermasz charytatywny na rzecz Sił Zbrojnych Ukrainy. W trakcie przedsięwzięcia zebrano 24 000 hrywien i 10 euro. Dodatkowo, zebrano stódcze, artykuły higieniczne, skarpetki, leki – wszystko, co jest niezbędne w miejscach, gdzie słychać wybuchy.

Pracownicy gimnazjum przekazali pieniądze i pomoc

wolontariuszom ze Storożyńca. Za te pieniądze planują zakupić detektor do wykrywania wrogich dronów Czujka-3. Jego koszt to 25 700 hrywien. To niezwykle ważne urządzenie, które niejednokrotnie ratowało życie na linii frontu.

Wolontariusz **Iwan Osypow** z całego serca podziękował tym, którzy dołączyli się do tego patriotycznego wydarzenia, ponieważ wsparcie z tyłu jest nieocenione i niezwykle ważne dla naszych obrońców.

Подарунки від німецьких дітей

ДО ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ чернівецької гімназії № 5 завітали представники відокремленого підрозділу громадської організації «Справа Кольпінга в Україні» – «**Родина Кольпінга** в Чернівцях». Її голова **Людвіг Маркуляк** передав слова підтримки від німецьких партнерів та вручив подарунки дітям, які найбільше потребують уваги: дітям захисників України, дітям загиблих воїнів, учням з інклюзивними потребами та дітям із родин ВПО.

Особливої цінності акції додає те, що ці пакунки підготували німецькі діти. Вони власноруч збирали іграшки, солодощі та книжки, щоб поділитися теплом зі своїми українськими однолітками. Ця ініціатива стала справжнім символом дитячої солідарності та щирої дружби між народами.

Подяка зі Сторожинеччини

ГРОМАДСЬКА організація «Берегиня» висловлює подяку **Родині Кольпінга** і особисто пану **Людвігу Маркуляку** за розуміння та увагу до дітей з інвалідністю в нашій територіальній громаді – за надання гуманітарної допомоги.

Ми цінуємо вашу постійну допомогу та щирю готовність бути поруч.

Obcowanie z zasobami dziedzictwa kulturowego w świecie wirtualnym musi być poprzedzone żmudną pracą dokumentacyjną w świecie realnym. CKC UW we współpracy z Instytutem Sławiści PAN rozpoczął o właśnie duży projekt naukowo-dokumentacyjny, a już we wrześniu odbyła się w jego ramach pierwsza wyprawa do niezwyklej Bukowiny Karpackiej w Rumunii.

Cyfrowa Bukowina

ZA NAZWĄ „CYFROWA BUKOWINA” kryje się pierwsza część szeroko zakrojonego projektu naukowego realizowanego we współpracy Instytutu Sławiści Polskiej Akademii Nauk i Centrum Kompetencji Cyfrowych Uniwersytetu Warszawskiego. Jej celem jest udokumentowanie polskiego dziedzictwa kulturowego na Bukowinie Karpackiej (na terytoriach Rumunii i Ukrainy) oraz zachowanie go dla przyszłych pokoleń. Cały projekt – Świadek zanikającego dziedzictwa. Encyklopedia wiedzy o Polakach na Bukowinie Karpackiej oraz w Naddniestrzu – realizowany będzie w latach 2023-2028 w Instytucie

wspomnianych polskich miejscowościach Nowy Sotonic, Pojana Mikuli i Plesza. Towarzyszyła nam kierowniczka projektu, prof. **Helena Krasowska**, zawodowo związana zarówno z Instytutem Sławiści PAN, jak i Uniwersytetem Warszawskim. Jej zainteresowania naukowe koncentrują się wokół zagadnień mniejszości narodowych i językowych, biografii językowych, pograniczy kulturowych, pamięci społecznej i jednostkowej, a w szczególności interesuje się wielokulturowością i wielojęzycznością Bukowiny Karpackiej. Jest ogromnym autorytetem i ekspertką do spraw bukowińskich,

Pozyskaliśmy też unikalne zdjęcia filmowe z powietrza całego obszaru tych malowniczych miejscowości. A oprócz tego prowadziliśmy tradycyjną digitalizację archiwalnych dokumentów i fotografii.

Powróciliśmy z Rumunii z niemal 6 terabajtami danych i wieloma spostrzeżeniami na temat specyfiki takiej pracy. Była bowiem zarówno wyzwaniem organizacyjnym i technicznym, jak i silnym doświadczeniem międzyludzkim.

Aspekt techniczny postanowiliśmy potraktować maksymalistycznie – do pracy zaprzęgliśmy nasze mobilne laboratorium digitalizacyjne wypełnione po brzegi profesjonalnym sprzętem: kamerami i aparatami fotograficznymi, skanerami i dronami. Zabraliśmy agregat prądowłoczy i mobilną stację zasilania. Okazało się, że praca w terenie to nie tylko realizowanie zaplanowanych zadań, ale też mierzenie się z wieloma niespodziewanymi sytuacjami – jedno i drugie powiodło się dzięki kilku podstawowym założeniom: 1. sprzętu nigdy nie jest za dużo (zwłaszcza kart pamięci i zapasowych baterii),

2. każdy dzień pracy zespołu musi być dokładnie zaplanowany, by optymalnie rozdysonować sprzęt i ludzi, 3. pozyskane dane zabezpiecza przede wszystkim dyscyplina pracy na co dzień: bieżące kopiowanie zawartości kart pamięci na lokalne dyski, rejestr sporządzonych nagrań i zdjęć oraz równoległe tworzenie kopii zapasowych.

Oprócz tego, że na co dzień dokumentowaliśmy zwyczaj, miejsca czy obiekty zabytkowe, które są wspólnym dziedzictwem kulturowym, częścią naszej pracy okazała się bliska działalności archiwistów społecznych – i ta część była dla każdego z nas silnym doświadczeniem również pod względem osobistym. Choć na każdym etapie pracy dbaliśmy o profesjonalne wykonanie naszych zadań, to staraliśmy się zarazem zrozumieć i uszanować wartość sentymentalną wspomnień, pamiątek lub przestrzeni, z którymi obcowaliśmy, oraz odczucia osób, które dzieliły się z nami swoimi historiami i swoim życiem. Mimo że jechaliśmy tam z pewną wiedzą o tematyce projektu, to dopiero na miejscu zaczęliśmy ją w pełni rozumieć. Byliśmy gośćmi zdanymi w tym zakresie na życzliwość mieszkańców, a oni (w dużej mierze dzięki prof. Helenie Krasowskiej) serdecznie nas przyjęli i zaprosili do wspólnoty. Dzięki temu

Sławiści PAN, w partnerstwie z CKC UW, a pod kierunkiem prof. Heleny Krasowskiej (finansowany jest przez Ministerstwo Edukacji i Nauki w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki). Skupia się na udokumentowaniu zanikającego fragmentu polskiej kultury narodowej, zwłaszcza ukształtowanej historycznie polszczyzny bukowińskiej i naddniestrzańskiej – bardzo ważnej części kultury tradycyjnej Polaków zamieszkujących od ponad dwóch stuleci okręg suczawski w Rumunii i obwód czerniowiecki w Ukrainie oraz region Naddniestrza w Mołdawii.

Na czym polega wyjątkowość tego projektu? Polacy zaczęli osiedlać się na Bukowinie w XVIII w. (na skutek migracji w obrębie Cesarstwa Austriackiego). W latach 30-tych i 40-tych XIX w. sprowadzili się tam liczne rodziny góralskie z czudeckich z obecnego pogranicza polsko-słowackiego, które założyły polskie wsie: Nowy Sotonic, Pleszę i Pojanę Mikuli – do dziś zamieszkałe w większości przez Polaków, silnie przywiązanych do polskiej kultury i tradycji. Fakt, że przez ponad 200 lat Polacy ci zachowali swoje niematerialne dziedzictwo kulturowe, należy uznać za niezwykle fenomen nie tylko w kulturze polskiej, ale także europejskiej. Jednak wiedza o tym cennym i zanikającym dziedzictwie kulturowym jest obecnie znikoma i trudno dostępną dla szerszego grona odbiorców. Jednym z głównych celów projektu jest uchwycenie jak najpełniej i najrzetelniej świadectwa tego dziedzictwa, zarówno materialnego, jak i niematerialnego – poprzez m.in. fotografie, wywiady, nagrania, wspomnienia czy cyfrowe odwzorowania lokalnej architektury, a w dalszej kolejności zabezpieczenie ich i udostępnienie w postaci wirtualnej platformy wiedzy o polskim dziedzictwie kulturowym na Bukowinie.

We wrześniu odbył się pierwszy etap prac dokumentacyjnych. Jako kilkusobowy zespół realizujący projekt w CKC UW spędziliśmy dwa pracowite tygodnie w rumuńskiej części Bukowiny Karpackiej – przede wszystkim we

a dla nas doskonałą przewodniczką po całej bukowińskiej rzeczywistości. Pod jej kierunkiem udało się zgromadzić wiele godzin materiału filmowego z wywiadów i rozmów z mieszkańcami Bukowiny, z wydarzeń ważnych dla całej społeczności albo tradycyjnych obrzędów.

Nasze prace dokumentacyjne przebiegały wielowymiarowo. Dużo uwagi poświęciliśmy nagraniu wideo, by uchwycić jak najwięcej z opowieściami, albo zapraszać do swoich domów, byśmy również mogli udokumentować je cyfrowo. Bez życzliwości naszych gospodarzy nie dotarlibyśmy do sporej części pozyskanych materiałów źródłowych. A bez niekończących się rozmów, zwłaszcza tych zakulisowych, nie zdołalibyśmy zbliżyć się do istoty tego, co stanowi filary tego niezwykle dziedzictwa kulturowego.

współpracowaliśmy z osobami, które czuły się z nami komfortowo podczas nagrań, które zgadzały się udostępnić nam rodzinne archiwa wraz z opowieściami, albo zapraszały do swoich domów, byśmy również mogli udokumentować je cyfrowo. Bez życzliwości naszych gospodarzy nie dotarlibyśmy do sporej części pozyskanych materiałów źródłowych. A bez niekończących się rozmów, zwłaszcza tych zakulisowych, nie zdołalibyśmy zbliżyć się do istoty tego, co stanowi filary tego niezwykle dziedzictwa kulturowego.

W CKC zawsze głosimy, że nowe technologie potrafią wspaniale przysłużyć się dziedzictwu kulturowemu. Ten wyjazd mocno utwierdził nas w tym przekonaniu.

Zespół projektu „Cyfrowa Bukowina” Centrum Kompetencji Cyfrowych UW
Tekst pierwotnie opublikowany został w portalu Humanistyka Cyfrowa na UW.

Розвиток славістики й ономастики

У Варшаві відбулася III Міжнародна наукова конференція «Spotkania ономастyczne. Badania ономастики погранича польско-українського»

ДО ОРГАНІЗАЦІЇ та проведення цього наукового зібрання залучені Інститут україністики Варшавського університету в особі проф. **Ірени Митник** та доктора філософії **Оксани Пжибиш**, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича – в особі декана філологічного факультету доц. **Ярослава Редьки** та завідувача кафедри історії та культури української мови проф. **Наталії Колесник**, Інститут україністики Пряшівського університету – в особі проф. **Світлани Пахомової**.

З вітальними словами до науковців звернулися представники керівництва Варшавського університету – професори **Агнешка Андрихович-Трояновська** та **Марта Замбжицька**, директор Інституту україністики Пряшівського університету **Ярміла Кредатусова** та декан філологічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича **Ярослав Редька**.

На пленарному та трьох секційних засіданнях конференції заслухали виступи провідних науковців та молодих дослідників з України, Польщі та Словаччини, присвячені актуальним питанням ономастики польсько-українського пограниччя. Зокрема, про власні назви мешканців Кам'яця-Подільського XVII ст. доповідала проф. **Зоряна Купчинська**, а про жіночі імена в пареміях розповідала проф. **Ірина Шкіцька**. Моделювання топонімів періоду російсько-української війни – то був виступ проф. **Тетяни Космеда**. Методологію створення словників імен проаналізував проф. **Фелікс Чижевський**. Про фонетичні варіанти ойконімів Тернопільщини як підставу для встановлення первісних назв поселення доповів проф. **Святослав Вербич**.

Проблеми історичної та сучасної антропоніміки проаналізував докт. **Генрік Душинський-Карабаш** («Nazwiska pochodzenia ukraińskiego w cyfrowym słowniku nazwisk używanych w Niemczech (Digitales Familiennamenwörterbuch Deutschlands)». Доц. **Ірина Процик** доповіла про польські впливи на творення прізвищ українських футболістів із команд Галичини. Кандидат філологічних наук **Лариса Садова** дослідила специфіку прізвищ із поліфункційними формантами в сучасному антропоніміці Волинської області. Доц. **Світлана Шийка** вивчала прізвища Рівненщини, походні від християнських імен. Доповідь проф. **Ірени Митник** – «Imiennictwo wiernych rzymskokatolickiej diecezji łuckiej w drugiej połowie XVIII i w XIX wieku».

Питання топоніміки опинилися у центрі уваги проф. **Світлани Пахомової** «Ойконіми українського походження в словацькій ономастиці» та доц. **Ярослава Редьки** – «Старожитні ойконіми українсько-польського пограниччя з етнонімним компонентом в основі». Кандидат філологічних наук **Ольга Шульган** дослідила «український слід» у назвах населених пунктів Польщі».

Дослідженню особливостей функціонування власних назв у різних дискурсах – фольклорному, мемуарному, релігійному, медійному – присвятили свої розвідки проф. **Наталія Колесник**, доценти **Роман Трифонов**, **Наталка Діденко**, **Адріана Чучвара**, маг. **Оксана Щупаківська**. Кожна із заслуханих доповідей викликала жваве обговорення.

На завершення конференції було презентовано нові ономастичні видання.

Підсумки конференції підбили модератори **Ірена Митник**, **Світлана Пахомова**, **Наталія Колесник** та **Ярослав Редька**, які відзначили високий рівень доповідей, значення порушення проблем та подальшої наукової співпраці для взаємодії між університетами, розвитку славістики загалом і ономастики зокрема.

Джерело: сайт ЧНУ

Kościół św. Mikołaja w Kijowie przekazano parafii na 50 lat

KOŚCIÓŁ ŚW. MIKOŁAJA w Kijowie został oficjalnie przekazany wspólnie rzymskokatolickiej na 50 lat. Parafia przejęła utrzymanie świątyni, opłacanie mediów, ubezpieczenie i przestrzeganie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego.

Pomieszczenia świątyni będą nadal wykorzystywane przez Narodowy Dom Muzyki Organowej i Kameralnej Ukrainy do organizacji koncertów, dopóki nie zostanie znaleziony inny budynek.

W kościele w uroczystość Objawienia Pańskiego odmówiono modlitwy za Ukrainę i jej obrońców, także odprawiono uroczystą Mszę św., której przewodniczył biskup ordynariusz diecezji kijowsko-żytomierskiej **Witalij Krywycki**. Wraz z nim koncelebrowali mszę Nuncjusz Apostolski w Ukrainie arcybiskup **Visvaldas Kulbokas**, biskup pomocniczy Ołeksandr Jazłowiecki, proboszcz parafii św. Mikołaja, **o. Paweł Wyszowski OMI** i inni kapłani.

Przybyli też przedstawiciele władz państwowych na czele z premier Ukrainy **Julią Szwyrdenko** oraz dyplomaci, w tym przedstawiciele ambasad Republiki Polskiej, Chorwacji, Argentyny, Łotwy, Litwy i Francji.

Arcybiskup Kulbokas w homilii wezwał do naśladowania mędrców i oddania Bogu tego, co mamy najlepszego.

Proboszcz parafii św. Mikołaja, ks. Paweł Wyszowski OMI podziękował wszystkim, którzy

Lepiej późno niż wcale – piękny neogotycki kościół św. Mikołaja w Kijowie, wybudowany na początku XX wieku ze zbiorów kijowskich Polaków, po 35 latach starań zwrócono w końcu miejscowej parafii rzymskokatolickiej.

pomogli w przywróceniu praw wspólności katolickiej, a w szczególności wszystkim sędziom i prawnikom, którzy opowiedzieli się po stronie sprawiedliwości w sprawie przekazania tego kościoła parafii.

Wszyscy podkreślali ważność jedności, która pomogła w sprawie przekazania kościoła parafii.

– Przechodząc przez trudności, stajemy się silniejsi. Ta świątynia nadal wymaga wiele pracy, ale razem będziemy w stanie ją odrestaurować. Niech dzisiejszy dzień stanie się małym Objawieniem Pańskim, objawieniem chwały Bożej w sercu każdego z nas, – powiedział bp Krywycki.

Parafianie trzech pokoleń podzielili się

własnymi świadectwami.

– W tym kościele moja babcia znalazła zakłócające, rodzice wzięli ślub, a ja przyjąłem chrzest i Pierwszą Komunię Świętą. Zrobimy wszystko, aby świątynia była miejscem dla Boga, – powiedziała parafianka kościoła św. Mikołaja **Maria-Tereza Szybanowa**.

Kościół św. Mikołaja – zabytek architektury neogotyckiej, zbudowany w latach 1899-1909 według projektu **Władysława Horodeckiego**. Świątynia została zamknięta przez władze radzieckie w 1938 roku. Od 1981 roku działał tu Narodowy Dom Muzyki Organowej i Kameralnej. Po 1991 roku wznowiono odprawę nabożeństw, ale kościół pozostał własnością państwa. Parafia przez ponad 30 lat domagała się jego zwrotu. W 2021 roku kościół ucierpiał w wyniku pożaru, a podczas szerokiej wojny – w wyniku rosyjskich ataków rakietowych.

Źródło: CREDO.

Nieustraszony żołnierz

Zginął polski ochotnik walczący z Rosją w Ukrainie

KACPER FRANCUZ Bass w ostatnich dniach grudnia został ciężko ranny w obwodzie charkowskim. 28-letni Polak przebywał w tym czasie w bunkrze na pozycjach. Dokładne okoliczności jego zranienia nie są znane, ponieważ drugi z obecnych w rejonie bunkra żołnierze również został ciężko ranny i obecnie znajduje się w szpitalu farmakologicznym.

– Mogła to być artyleria, dron, lub ktoś mógł wrzucić granat do ich bunkra. W jego wnętrzu znajdowały się dodatkowo amunicja, granaty, butle gazowe – relacjonują koledzy Francuza ze zwiadowczo-uderzeniowej grupy **Rug Hamlet**.

Z rozległymi oparzeniami ciała Francuz został przewieziony na jeden z oddziałów oparzeniowych w Polsce. Obrażenia skóry, płuc i nerek okazały się jednak zbyt ciężkie, aby uratować jego życie. Polski ochotnik zmarł 31 grudnia.

W ciągu ponad trzech lat spędzonych na froncie **Kacper Bass** walczył na większości niewralgicznych kierunków wojny. W 2022 r. otrzymał państwowe ukraińskie odznaczenie **"Za męstwo"**, nadawane za szczególną odwagę na polu walki. Rok później otrzymał Krzyż **"Za odwagę"**, wojskowe odznaczenie Sił Zbrojnych Ukrainy nadawane za szczególne zasługi na froncie.

– Za to, co zrobił Francuz, powinien otrzymać medal **"Bohatera Ukrainy"** – mówi jeden z walczących z nim polskich żołnierzy o pseudonimie **Hagrid**, nawiązując do najwyższego państwowego odznaczenia Ukrainy.

Żołnierze zwiadowczo-uderzeniowej grupy **Rug Hamlet**, w której w chwili śmierci służył Francuz przestali nam zdjęcia i film Francuza do publikacji przy artykule. Udzielili nam też zgody na publikację jego nazwiska wobec faktu, że nic nie wiadomo o jakiegokolwiek rodzinie żołnierza w Polsce.

Legia Cudzoziemska

Całe dorosłe życie Francuza było związane z wojskiem. Po osiągnięciu pełnoletności próbował wstąpić do polskiej armii, jednak wówczas zalecono mu dalszą edukację. Wtedy, jako 19-letni chłopak wstąpił do Legii

Cudzoziemskiej. Stąd jego późniejszy pseudonim Francuz.

– Byłem dwa razy po cztery miesiące w Gujanie Francuskiej, ale tam nie ma walki. Ogólnie było fajnie, robiliśmy patrole, chodziliśmy po dżungli, ale wciąż żadnej adrenaliny, żadnego strzelania. To nie było to, czego szukałem – opowiadał w obszernym wywiadzie, jakiego udzielił mi do książki **"Psy na ruskich. Polacy walczący z Rosją w Ukrainie"**.

Francuz nie przedłużył kontraktu z Legią Cudzoziemską. Wrócił do Polski, gdzie dowiedział się o nowopowstałym Międzynarodowym Legionie Obrony Terytorialnej Ukrainy, który skupiał obywateli walczących po stronie Kijowa z rosyjskim agresorem.

Początki w Ukrainie

W październiku 2022 r. wylądował w Ukrainie i po krótkim okresie szkoleniowym trafił na pozycje w kierunku Swatowego i Kupiańska na objętym najcięższymi walkami Donbasie.

– Poznałem **Francuza**, kiedy wróciłem ze szpitala po tym, jak zostałem ranny – wspomina go z tamtego okresu inny polski ochotnik **Falcon**, który w ukraińskim wojsku pełnił funkcje dowódcze.

– Miał być wtedy w domu, a zamiast tego realizował zadanie bojowe z inną grupą, chociaż nie musiał. Od razu dostrzegłem w nim ogromny potencjał. Został moim zastępcą i dowódcą jednej z grup. Potem przeszedł do innych formacji, ale

zawsze byliśmy w kontakcie. Ostatni raz rozmawialiśmy dwa dni przed atakiem, który doprowadził do jego śmierci. Wesoly, inteligentny chłopak, prawdziwy żołnierz – dodaje.

Towarzysze broni Francuza opisują go jako "nieustraszonego żołnierza"

– Pamiętam sytuację z tamtego czasu, kiedy znajdowaliśmy się pod ciężkim ostrzałem Rosjan. Walili do nas z kilku moździerzy, podjechał też czołg. Wszyscy się modlili, żeby jak najszybciej stamtąd uciec. Wtedy podbiega **Kacper** i krzyczy: "Chłopaki, dawajcie, szturmujemy, oni się teraz tego nie będą spodziewać!" To był tego typu człowiek. Kiedy wszyscy myśleli, jak tu przeżyć, jemu włączył się "geniusz" ataku. Ale to działało! – mówi inny polski ochotnik **Lobo**.

Bachmut

Jak wspominał Francuz, prawdziwa wojna zaczęła się dla niego, kiedy z końcem marca 2023 r. pojechał na ochotnika na pozycje pod Bachmutem.

Była to ostatnia faza krwawych walk o ukraińskie miasto, które ostatecznie padło dwa miesiące później. W tamtej fazie walk Rosjanie zajmowali większość miasta. Zadaniem Francuza był koordynowany z dronami ostrzał rosyjskich pozycji na terenie Bachmutu za pomocą granatnika. Działania w tym terenie odbywały się w skrajnie trudnych warunkach.

– Spróbuj się okopać z granatnikiem pod Bachmutem, gdzie wybiegasz z okopu i ledwie masz czas na korektę i strzelanie. W takich miejscach

nie ma możliwości okopania broni. Narzucasz na nią siatkę maskującą, i tyle – opowiadał we wspomnianym wywiadzie.

Jego misja pod Bachmutem skończyła się po masowym szturmie Rosjan, w którym Ukraińcy stracili wielu ludzi oraz sprzęt. Pozbawieni granatnika żołnierze zostali wycofani na tyły. Chcąc realizować się w stricte bojowych działaniach, Francuz postanowił zmienić jednostkę.

Atak na Rosję

W tym czasie sformował się **Polski Korpus Ochotniczy (PKO)**. **Francuz** przyłączył się do nowej formacji w wyjątkowym momencie. Po dwóch dniach od jego przyłączenia wraz z kilkoma innymi polskimi ochotnikami wyruszył do Rosji.

Polacy przyłączyli się do pierwszego historycznego wtargnięcia i realizacji zadań bojowych obrońców Ukrainy na terytorium rosyjskiego obwodu biełgorodzkiego. Głównymi siłami przeprowadzonej w dniach 22-24 maja 2023 r. akcji były **Rosyjski Korpus Ochotniczy (RDK)** i **legion Wolność Rosji**.

W trakcie podróży na teren Rosji koledzy nagrali krótki film z **Francuzem**.

– Szczerze mówiąc, wszyscy myśleliśmy, że tam zginęli, a **Kacper** jak zwykle tryskał optymizmem – mówi jego kolega **Lobo**.

Zadaniem grupy, w której znajdowali się Polacy, było dojechanie do miejscowości **Gora-Podol**, 6 km od granicy z Ukrainą i zniszczenie tam siedziby rosyjskiej Federalnej Służby Bezpieczeństwa (FSB). Cen ten został zrealizowany przy wsparciu ukraińskich śmigłowców i artylerii.

Dopiero po powrocie grupy w rejon przejścia granicznego Rosjanie zorganizowali się na tyle, by odpowiedzieć ogniem.

– Od naszego wjazdu minęło sześć, może siedem godzin, zanim Rosjanie byli w stanie poważnie zaatakować. To pokazuje, że słabo się tam przygotowali. Nie mieli w tej okolicy żadnych większych sił. Pograniczników na ich przejściu można było policzyć na palcach jednej ręki. Byli całkowicie niegotowi na atak z tej strony. Ale jak już się ogarnęli i zaczęli walić, to na

poważnie. Pracowało wszystko, co mieli pod ręką: samoloty, helikoptery, shahedy – wspominał podczas naszej rozmowy **Kacper**.

Tamtego dnia Francuz cudem uniknął śmierci, kiedy zrzucona kilkadziesiąt metrów dalej bomba lotnicza nie eksplodowała.

27 odtamków w ciele

W ciągu całej kariery bojowej Francuza medycy i lekarze wyciągnęli z jego ciała w sumie 27 odtamków z różnego rodzaju pocisków. Pierwsze rany odniósł podczas ciężkich walk o wieś **Pierwomajskie** na bezpośrednim przedpolu zajmowanego przez Rosjan **Doniecka** w listopadzie 2023 r. W pojeździe **Humvee**, którym jechała jego grupa, wystrzelił czołg. Pocisk wybuchł kilka metrów od auta zabijając lub raniąc żołnierzy.

– Dopiero w szpitalu dowiedziałem się, jak dużo miałem szczęścia. W mojej nodze tkwiły trzy odtamki, ale żaden nie zahaczył ani o tętnicę, ani o nerwy. Kolejny odtamek wszedł w ciało nad kamizelką, ale na tyle płytko, że nie przebił płuca. Dwa były wbite w mój hełm, w tym jeden całkiem spory, na 3 cm – relacjonował podczas naszej rozmowy.

Niedługo potem Polak wziął udział w kolejnym szturmie we wsi **Pierwomajskie**. Jako jedyny ze swojej grupy przeżył wtedy atak drona. Pod wpływem szoku stracił orientację w terenie. Cudem przechwycili go we wsi ukraiński żołnierz. W szpitalu lekarze wyjęli z niego kolejnych dziesięć odtamków.

W 2024 i 2025 r. polski ochotnik uczestniczył w walkach na jednym z najcięższych odcinków tego okresu wojny – w bitwie o **Toreck** w ramach jednej z najbardziej doświadczonych jednostek Sił Zbrojnych Ukrainy 28. Samodzielnej Brygady Zmechanizowanej. W trakcie wielomiesięcznych walk Francuz wykonywał zadania bojowe w obronie pozycji oraz był operatorem dronów. W tym okresie został trzykrotnie ranny.

"Dyskoteka" na cześć Francuza

W dniu śmierci polskiego ochotnika ukraiński żołnierz uczcił jego pamięć w charakterystyczny dla siebie sposób, oznaczając pociski artyleryjskie jego pseudonimem, datą śmierci oraz godziną wystrzelenia pocisków na rosyjskie pozycje.

"Na cześć twojego przyjaciela urządzimy im dzisiaj prawdziwą dyskotekę" – napisali do jednego z polskich ochotników.

Źródło: onet

Поглиблюється співпраця ЧНУ та Ignatianum

У БЕРЕЗНІ СТУДЕНТИ кафедри міжнародних відносин та суспільних комунікацій Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича провели цікаву дискусійну зустріч зі студентами університету Ignatianum у Кракові, яка відбулася у Центрі Space of Hope.

Крім студентів в обговоренні цікавих історико-політичних проблем взяли участь професор, завідувач кафедри міжнародних відносин та суспільних комунікацій **Віталій Макар**, доцентка **Іванна Макух-Федоркова** та заступник декана факультету з міжнародного співробітництва, доцент **Владислав Струтинський**. Зустріч модерував ад'юнкт університету Ignatianum **Томаш Хома SJ**. З польської сторони у дискусії брали участь пані д-р **Кристина Потапенко** та професор **Міхал Вавжонек**.

Студенти обох університетів обговорювали як питання історичного характеру, так і питання сьогодення, зокрема йшлося про фейки у сучасній війні, «м'яку силу» у міжнародних відносинах, перспективи розвитку польсько-українських відносин. Вирішували питання й академічного стажування чернівецьких студентів в університеті Ignatianum, запланованого на квітень ц. р.

На нашу думку саме такі заходи сприятимуть подальшому поглибленню співпраці між студентським та викладацьким середовищем наших університетів, а відтак між Україною та Польщею.

Щиро дякуємо керівникові Центру Space of Hope **Норберту Фрейку SJ** за активне співробітництво з нашим факультетом.

Дар'я ЛИСЕНКО,
студентка 4-го курсу.

78% uchodźców z Ukrainy ma pracę w Polsce

W 2025 ROKU 92% przedwojennych imigrantów z Ukrainy miało pracę w Polsce, podczas gdy odsetek ten wśród tych, którzy przenieśli się do kraju po rozpoczęciu pełnoskalowej inwazji, wyniósł 78%.

Dane z nowego badania dotyczącego integracji Ukraińców w Polsce zostały podane w komunikacie prasowym Gremi Personal, zajmującego się zatrudnieniem, a informacje te są dostępne dla Ukrinform.

„Wyniki badania wykazały znaczącą poprawę pozycji imigrantów na rynku pracy, wzrost niezależności finansowej, rozszerzenie sieci kontaktów z Polakami oraz zauważalny wzrost poziomu znajomości języka polskiego. Tym samym badanie wykazało, że głównym źródłem utrzymania ukraińskich imigrantów w 2025 roku będą

spadła. Ukraińcy rzadziej niż wcześniej podejmują pracę na stanowiskach niewymagających kwalifikacji. Jednak około 36% z nich nadal pracuje bez kwalifikacji.

Według wyników badania, przeciętne wynagrodzenie Ukraińców w Polsce, niezależnie od stanowiska, rośnie w tempie porównywalnym z dynamiką całej lokalnej gospodarki. Najwyższe zarobki utrzymują się w sektorach IT, budowlanym i transportowym.

Jednocześnie analitycy odnotowują spadek częstotliwości i wolumenu przelewów pieniężnych z Polski na Ukrainę. Jak zauważył prezes Gremi Personal, jedną z przyczyn tego trendu jest wzrost kosztów życia w Polsce, coraz częstsze inwestowanie przez Ukraińców w zaspokajanie własnych potrzeb

81% Ukraińców będzie samodzielnie zapewniać sobie mieszkanie bez pomocy z zewnątrz, głównie wynajmując (72%) lub kupując własne mieszkanie (9%). Zmniejszyła się liczba osób zmuszonych do zamieszkania w ośrodkach zbiorowego zakwaterowania, a osoby powyżej 45. roku życia pozostają w nich.

Integracji sprzyja również poziom adaptacji językowej ukraińskich imigrantów. Według badania 63% respondentów zadeklarowało płynną lub dobrą znajomość języka polskiego, a jedynie 4% wskazało, że nie zna tego języka.

Jak poinformowano, w grudniu w Rzeszowie (południowo-wschodnia Polska) otwarto wicekonsulat Ukrainy. Obecnie w kraju działa

zarobki w Polsce. Dochody z pracy w strukturze dochodów imigrantów przedwojennych stanowią 92%, a uchodźców 78%” – czytamy w komunikacie.

Poprawiły się również wskaźniki zatrudnienia. Odsetek osób ze stabilnym zatrudnieniem wśród uchodźców wzrósł, a stopa bezrobocia

bezpośrednio w kraju i coraz mniejsza liczba krótkoterminowych planów powrotu. W szczególności, w 2025 roku 51% przedwojennych imigrantów i 24% uchodźców wyraziło chęć pozostania w Polsce na stałe.

Jednym ze wskaźników wzrostu niepodległości Ukrainy jest również problem mieszkaniowy – w 2025 roku

sześć państwowych placówek konsularnych Ukrainy: konsulaty generalne w Lublinie, Krakowie i Wrocławiu, konsulaty w Gdańsku, wydział konsularny w Warszawie oraz wicekonsulat w Rzeszowie. Ponadto Ukraina ma dziewięć konsulatów honorowych w Polsce.

Ukrinform

Plany odbudowy Ukrainy

PREZYDENT UKRAINY Wołodymyr Zełenski omówił plany odbudowy kraju z szefem resortu finansów USA **Scottem Bessentem** i innymi wysokimi rangą przedstawicielami władz amerykańskich.

„Rozmawialiśmy z amerykańskim zespołem ds. gospodarczych, ds. odbudowy. Chciałbym podziękować sekretarzowi Bessentowi, Jaredowi Kushnerowi i Larry'emu Finkowi z BlackRock za pełną konstruktywność. Ważną wspólną zasadą jest to, aby odbudowa była wysokiej jakości, a wzrost gospodarczy po tej wojnie był odczuwalny; podstawą musi być rzeczywiste bezpieczeństwo” – powiedział Zełenski w swoim przemówieniu.

Prezydent przekazał, że jego ekipa aktywnie pracowała nad ramowym dokumentem w sprawie zakończenia wojny, który składa się z 20 punktów. „Na podstawie tego dokumentu opracowujemy jeszcze dwa dokumenty, co najmniej dwa dokumenty, a pierwszy z nich dotyczy bezpieczeństwa, gwarancji bezpieczeństwa dla Ukrainy z udziałem Stanów Zjednoczonych Ameryki, a drugi dotyczy gospodarki: odbudowy i wspólnych inwestycji” – wyjaśnił.

Zełenski powiadomił, że zespoły ukraiński i amerykański pracowały również nad dokumentem gospodarczym.

Ministerstwo finansów USA poinformowało, że Stany Zjednoczone i Ukraina podpisały umowę o partnerstwie ekonomicznym i utworzeniu amerykańsko-ukraińskiego funduszu inwestycyjnego na rzecz odbudowy. Jak mówił wówczas Bessent, jest to sygnał dla Rosji, że USA są zobowiązane na rzecz pokoju opartego na wolności i suwerenności Ukrainy.

PAP

ПРАВЛІННЯ Чернівецького обласного Товариства польської культури ім.Адама Міцкевича, поляки, римокатолики Буковини з глибоким сумом сприйняли звістку про смерть голови Чернівецького обласне вірменського національно-культурного товариства «Аревік», члена правління Спілки вірмен України **ВІКТОРА ОЛЕКСАНДРОВИЧА ДАВИДОВИЧА**.

Відійшов у вічність видатний учений, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної та технологічної освіти і загальної фізики Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича, нащадок почесного роду львівських вірмен, що переселилися на територію Польщі із Західної Вірменії на рубежі XVIII-XIX століть. Як член Регіональної ради з питань етнічної політики при Чернівецькій обласній державній адміністрації, він докладав значних зусиль для розвитку міжетнічної злагоди, порозуміння та співпраці.

Своє життя Віктор Олександрович присвятив науці, освіті та служінню українській гуманітарній думці. Його наукова та педагогічна діяльність були відзначені численними державними, академічними та церковними нагородами.

Вічна та світла пам'ять видатному ученому, педагогу і громадському діячу. Щірі співчуття рідним та близьким.

Благодійний фонд «Разом вперед»

У ЦЕНТРИ КУЛЬТУРИ «Вернісаж» у Чернівцях відбулося урочисте відкриття благодійної організації «Разом вперед».

Під час презентації представили місію та ключові напрями діяльності організації. Основна мета – надання допомоги родинам загиблих воїнів, сім'ям військових, які перебувають у полоні, дітям з інвалідністю та дітям-сиротам, забезпечуючи їх необхідною підтримкою.

Гості заходу ознайомилися з першими проектами фонду та можливостями долучення до благодійних ініціатив. Подія об'єднала небайдужих мешканців громади, партнерів і представників громадського сектору навколо спільної мети – підтримки тих, хто найбільше потребує допомоги.

U naszych rodaków

FUNDACJA BUKOWIŃSKA „BRATNIA POMOC” w Lubaniu, działająca od 1992 roku, kultywuje tradycje i kulturę bukowińską oraz wspiera społeczność Bukowińczyków w Polsce i na Ukrainie. Organizuje wydarzenia kulturalne oraz integruje lokalne społeczności, często współpracując z zespołem „Echo Bukowiny”.

W pierwsze dni Nowego roku w Miejskim Domu Kultury w Lubaniu odbyło się tradycyjne XVII Kolędowanie u Bukowińczyków.

Organizowały to wydarzenie Fundacja Bukowińska Bratnia Pomoc, zespół Echo Bukowiny i Polski Związek Chórów i Orkiestr Oddział Dolnośląski.

W programie były występy zespołów i chórów z Dolnego Śląska i Województwa Lubuskiego z repertuarem kolęd i pastorałek.

Na zdjęciu: muzyczny gospodarz przeglądu zespół Echo Bukowiny z Lubania.

PRZEPISY LUTY

Pasta z selera

Pasty warzywne są świetne jako składnik do kanapek dla osób, które chcą omijać mięso. Pełne smaku i aromatu z bardzo ciekawą teksturą.

Składniki: 1 szt. – seler, 2 szt. – jabłek, 2 łyżki – oliwy z oliwek, 2 ząbki – czosnku, 1 łyżeczka – tymianku suszonego, 2 łyżki – orzechów włoskich prażonych, pieprz biały i sól do smaku.

Przygotowanie: seler obierz ze skóry, z jabłka usuń gniazda nasienne, całość pokrój w większą kostkę.

Na blasze ułóż na papier do pieczenia, pokrojonego selera i jabłko, dodaj rozgnieciony czosnek suszony tymianek, sól oraz polej oliwą z oliwek. Całość dobrze wymieszaj.

Piecz w 180°C przez 35-40 minut do lekkiego zarumienienia. Po upieczeniu przestudź seler, a następnie przetóż do naczynia do blendowania.

Dodaj orzechy włoskie, całość blenduj do uzyskania jednolitej masy.

Placki ziemniaczane z cukrem

Placki ziemniaczane z cukrem to klasyk w niektórych domach. Nie chodzi tutaj oczywiście o przygotowanie placków z słodkiej, ziemniaczanej masy, a jedynie podanie tych już usmażonych z dodatkiem cukru.

Składniki: ziemniaki – 1 kg, cebula – 2 cebula szt., jajko – 1 szt., mąka – 3 łyżki, sól, pieprz, majeranek do smaku, olej do smażenia – 100 ml.

Przygotowanie: Ziemniaki i cebulę obrać ze skóry, umyć i zetrzeć na tarce o średnich oczkach (odsączyć z wody, jeśli jest jej za dużo). Dodać jajko, mąkę i przyprawy. Całość dokładnie wymieszać.

Na patelni rozgrzać olej i nakładać po ok 2 łyżki przygotowanej masy ziemniaczanej na jednego placka. Smażyć przez 3-5 min z każdej strony, następnie odkładać na talerz.

Podawać jeszcze gorące, posypane łyżeczką cukru.

Idealna zupa

Składniki: 1 l bulionu warzywnego, 1 puszka krojonych pomidorów, 200 g sera, 2 jajka, 1 mała cebula, 1 ząbek czosnku, 1 łyżka oliwy, sól, pieprz do smaku, 0,5 łyżeczki miodu, bazylija, papryka słodka, szczypta chili.

Do podania: szczypiorek, grzanki, kropla oleju sezamowego lub oliwy.

Przygotowanie: Cebulę drobno siekamy, a czosnek przeciskamy przez praskę. Podsmażamy na rozgrzanej oliwie w większym garnku. Kiedy się

zeskłądujemy pomidory z puszek. Doprawiamy i dusimy kilka minut.

Dolewamy bulion i gotujemy kolejne 10 minut. Ser kroimy w kostkę i wrzucamy do zupy. Gotujemy kolejne kilka minut.

W miseczce roztrzepujemy jajko i cieniutkim strumieniem dodajemy je do mrującej zupy mieszając. Doprawiamy do smaku.

Makaron zapiekany z tuńczykiem

Składniki: 500 g suchego makaronu, 2 kostki bulionu drobiowego, 2 łyżki masła, 1 cebula, pokrojona w kostkę, 2 ząbki czosnku, 1/2 łyżeczki soli, 1/4 łyżeczki pieprzu mielonego, 2 łyżki mąki, 500 ml mleka, 200 g startego sera mozzarella, 200-300 g mrożonych różyczek brokułów, 2 puszki tuńczyka w sosie własnym, w sumie około 300 g ryby, 1/2 szklanki tartej bułki.

Przygotowanie: Makaron ugotować w bulionie drobiowym. Będzie smaczniejszy. Gotować o 1 minutę krócej, niż podaje do producenta w opakowaniu makaronu.

Na patelni rozgrzać 2 łyżki masła. Dodać cebulę i czosnek smażyć do zeszklenia cebuli, czyli około 4 minut.

Dodać mąkę i smażyć jeszcze 1 minutę. Wlać mleko i mieszając intensywnie doprowadzić do wrzenia.

Dodać starty ser i mieszać do rozpuszczenia.

Gdy ser się rozpuści dodać zamrożone różyczki brokułu oraz kawałki tuńczyka odsączonego z zalewy. Wreszcie dodać odcedzony makaron i wymieszać.

Makaron z sosem przelać do naczynia żaroodpornego.

Tartą bułkę wymieszać z tartym serem i przestudzonym masłem topionym. Powstanie rodzaj kruszonki, którą posypać zapiekanke.

Zapiekanke wstawić na środkową półkę do rozgrzanego piekarnika. Piec w 200°C przez 20-30 minut.

Podawać po lekkim przestudzeniu.

Jogurtowe faworki

To idealny deser do kawy, herbaty lub na słodki podwieczorek dla dzieci.

Składniki: 1 szklanka gęstego jogurtu greckiego, 1 jajko, 1 łyżka cukru, 1 łyżka cukru waniliowego, 1 łyżka roztopionego masła, 1 łyżka octu, 2 szklanki mąki pszennej, 1 łyżeczka proszku do pieczenia, olej do smażenia, cukier puder do oprószenia.

Przygotowanie: Do miski wlej jogurt, roztopione masło, ocet i wbij jajko, a następnie krótko wymieszaj. Dodaj mąkę, proszek do pieczenia, cukier oraz cukier waniliowy i zagnieć luźne, gładkie ciasto.

Przykryj miskę ściereczką i odstaw ciasto na 30 minut, aby odpoczęło. Po tym czasie rozwałkuj na grubość około 0,5 cm. Pokrój na paski o szerokości około 4 cm i długości 8 cm, na środku każdego zrób nacięcie i przewleczeń jeden koniec, formując kokardkę.

Rozgrzej olej w garnku i smaź faworki partiami przez 1-2 minuty, aż lekko się zarumienią. Wyjmij je na ręcznik papierowy, odsącz z tłuszczu i obficie oprósz cukrem pudrem.

Kiedy mężczyzna otwiera żonę drzwi samochodu, możesz być pewien: albo samochód jest nowy, albo żona.

***

Najlepszym dowodem na to, że w kosmosie istnieje inteligencja jest to, że z nami nie kontaktują.

***

Jak odróżnić idiotę od debila? Debil siedzi obok idioty i gortliwie notuje jego myśli.

***

Wysprzątane mieszkanie to znak, że komputer jest zepsuty.

***

Prawdziwy mężczyzna nie istnieje!!! Wymyśliły go kobiety, żeby straszyć nim swoich mężów.

***

– Baco, macie w waszej miejscowości jakieś atrakcje dla turystów?
– Mieliliśmy, ale niedawno wyszła za mąż.

***

– Nie rozumiem, jak jeden człowiek może robić tyle błędów?! – dziwi się polonistka, oddając pracę domową uczniowi.
– Wcale nie jeden – odpowiada uczeń. Pomagali mi mama i tata.

***

W jednym z instytutów zaczęto w godzinach pracy wypuszczać na korytarze lwy. Jednak po pewnym czasie zdarzył się wypadek śmiertelny i lwy usunięto.

– Potrzebna ci była ta sprzątaczką – mówi jeden lew do drugiego.
– Ja trzydziestu naukowców zjadłem i nikt nie zauważył!

***

W gabinecie chirurga siedzi „nowy ruski” ze złamaną ręką. Chirurg mówi do niego:

– Ma pan złamaną rękę, będziemy musieli założyć gips.
– Kolesi, jaki gips? Kładź marmur, ja płacę!

***

W aptece starszy pan pyta:
– Czy mogę prosić o jedno opakowanie acidum acetylosalicynum!

– Chodzi panu o aspirynę? – dopytuje się farmaceutka.
– Właśnie. Dziękuję pani za podpowiedź. Ja nigdy nie mogę zapamiętać tej nazwy!

***

Szkolna wycieczka na budowie i pani mówi do dzieci:
– A teraz wszyscy zakładamy na głowy kaski! Kiedyś jeden chłopiec nie założył kasku na budowie, spadła mu cegła na głowę i wyładował w szpitalu, a była też taka dziewczynka, która założyła kask, spadła jej cegła na głowę a ona tylko uśmiechnęła się szeroko i poszła dalej.

– Proszę pani, proszę pani – krzyczy Jaś – ja znam tę dziewczynkę mieszka na naszym osiedlu! Ona nadal chodzi w tym kasku i szeroko się uśmiecha...

***

Kowalski siedzi na kozetce u psychoanalityka.
– Panie doktorze, wydaje mi się, że u nas w lodówce ktoś mieszka.

– Dlaczego pan tak sądzi?
– Bo żona nosi tam jedzenie.

***

– Jasiu, zaprowadź panów archeologów tam, skąd przyniosłeś te stare monety! – Dzisiaj nie mogę!

– Dlaczego nie?! – Bo dzisiaj muzeum jest zamknięte.

GAZETA POLSKA Bukowiny

«Газета польська Буковини»
Реєстр. св-во серія ЧЦ №346-26р

Засновник: Чернівецька обласне Товариство польської культури ім. А.Міцкевича
Вydawca: Redakcja czasopisma «Bukowina».

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. Polonia i Polacy za Granicą 2023 ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów

Projekt „Polska Platforma Medialna Ukraina 2023-2025” realizowany przez Fundację Wolność i Demokracja.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Utwór jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowa. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Obwodowego Towarzystwa Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza w Czerniowcach. Utwór powstał w ramach zlecenia przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów, a od 1 lipca 2024 roku Ministerstwa Spraw Zagranicznych, zadani w zakresie wsparcia Polonii i Polaków za granicą w 2023 roku. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji i o posiadaczach praw.

Rada Redakcyjna:

Władysław STRUTYŃSKI
Antonina TARASOWA
Regina KAŁUSKI

Olga RUSNAK
Maria MALICKA
Korina ZOZULA
Walentyna WYSZNIAK

Adres redakcji:

58000 Czerniowce, ul. Ukrainka 22 p. 22.
Adresa redakції: 58000 м. Чернівці,
вул.Українська, 22, к.22.
Tel.: 0372/ 52-47-37, tel./fax: (0372) 55-26-59.

Zespół redakcyjny:

Antonina TARASOWA
(Redaktor Naczelny)
Władysław Strutyński,
Łucja Uszakowa,
Sergij Szwydiuk,
Artur Oskwarek,
Maryna Łysiuk,
Tomasz Kałuski,
Walentyna Karpiak.

Strona internetowa Obwodowego TKP im. Adama Mickiewicza oraz „Gazety Polskiej Bukowiny” www.bukpolonia.cv.ua

Za treść reklam i ogłoszeń redakcja nie ponosi odpowiedzialności, rękopisów nie zwraca i pozostawia sobie prawo do skrótów i korekt. Materiały podpisane nie zawsze odpowiadają opinii redakcji.

«Газета польська Буковини»
виходить раз на місяць.

Газета розповсюджується через первинні організації Товариства польської культури ім. А.Міцкевича і продається у римо-католицькому костелі в Чернівцях та у костелах області.

Ціна договірна.